

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szöveg 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyílt-tér sora 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postakarékpenztári okokk. és kiírás 10.489. szám

Agrárizmus —
merkantilizmus.

Irta: Kossuth Ferenc.

Azok, akik szívesen teremtenek széthuzást az ellenzék orraiban és legszívesebben boncolják meg a mi pártunk egyet, mert ennek komolyságát, céltudatos irányától tartanak leginkább, — nap-nap után szembe állítják egymással az agráriusokat és a merkantilistákat.

Ha egy törvényjavaslaton módosítani akar valaki és felfedezte hibáit kiküszöbölni akarja, nem a kérdés érdemét nézi, hanem azt, hogy van-e tényleg hiba és a beadott módosítvány alkalmas-e a hiba jóvátételére, hanem azt nézi és azt fagytatják, hogy ki adta be a módosítványt? Agrárius volt-e vagy merkantilista? Az agráriusságtól konzervatív irányzatot, a merkantilistaságtól radikalist csalnak össze és a beadott javaslat felett aszerint ítélnék, hogy vajlamaik az agrárizmuhoz. vagy merkantilizmushoz vonzák-e őket, vagy már éppen, hogy a konzervatív, vagy a radikális irány hívei-e?

Lehetetlen lenne, az ország helyzetében, helytelenebbül és károsabban ítélni!

Helytelenebbül azért, mert azoknak a kéréseknek, amelyek egutóbb napirenden voltak, semmi közük nincs sem az agrár, sem a merkantilista irányhoz és károsabban azért, mert egy összezavarodnak a fogalmak, hogy a lényeg elvész a jelzavak közt.

Ha egy ügynök elmegy egy faluba s ott egy hazafias kisgazdára akadva, ezzel megrengette a Gracza népies 48-as történelmét s a megrendelő pártulva nem e könyvet kapja meg, hanem egy varrógépet, egy tényleg megtörtént esetet (milyet) akkor ennek az agrár s a merkantil-irányzathoz semmi köze. Ez az irányzat egészen egyszerűen a csalás, a rászegetés irányzata, ami pedig ellen ipso facto a tisztességes irányzattal, azzal a tisztességgel, melynek megóvása az agrárizmusnak és a merkantilizmusnak egyformán érdeke és kötelessége.

Ha az ehez hasonló esetek inkább azoknak jutnak tudomásra, akik a termelésnek azzal az ágával foglalkoznak, melyből az ország népének háromnegyed része él, — ez

csak természetes körülmény, mert az ilyen esetek csakis a népnek legszörnyebb, tehát legelterjedtebb rétegeinél fordulhatnak elő. Azoknak a tudomására jutnak tehát első sorban, akik azzal foglalkoznak, ami a nép legszörnyebb, tehát legelterjedtebb rétegeinek a foglalkozása.

A régóta orvoslásért kiáltozó bajra rámutatnak azok, kik legjobban ismerik, ezek pedig agráristák; de a baj azért még nem agrárbaj. Hiszen hogy a 48-as történelem helyett a megrendelő varrógépet kap, nem agrárbaj, de nem is merkantilizmus.

Valóban furcsa volna, ha oda jutottak volna már szegény hazánkban a viszonyok, hogy arra kellene figyelni, ki az, aki orvosolni akar egy létező bajt, nem pedig arra, hogy miképpen akarja azt orvosolni. Széttagoltságunk már is valóságos nemzeti szerencsétlenség arányait ölti magára; — most még csak az kellene, hogy a merkantilista azért ne támogasson egy jó javaslatot, mert egy agrárista adta be és megfordítva.

A mi pártunk ilyen megkülönböztetéseket nem tett eddig soha. És amíg az én felfogásomnak lesz reá befolyása, nem is fog tenni ezután se soha.

Mi függetlenségi párt vagyunk és sem nem merkantilista, sem nem agrárius párt. Mi az ország gazdasági és politikai önállóságáért küzdünk és azon az úton igyekszünk tartani a nemzetet, amely fokozatosan bár, de annál biztosabban a mi célunk eléréséhez vezet.

Annál szívesebben kell ragaszkodnunk mélyen megfontolt, gondosan kiválasztott irányunkhoz, mennél inkább vannak olyanok, kik ebből az irányból ki-kizökkennek.

Mi a jót ott vesszük, ahol találjuk, hozzá bár azt agrárius, vagy merkantilista. És annak megítélésében, hogy mi a jó, minket csak az vezet, hogy mi mozditja elő nemzetünk gyarapodását, erősödését s azon lehetőségek bekövetkezését, melyek mellett elérhessük azt, ami nélkül nemzet életében nincs biztos gyarapodás, nincs biztos erősödés, nincs biztos jövő: az önállóságot és függetlenséget!

Ne incselkedjenek tehát velünk, akik jót akarunk s a jót és hasznosat támogatjuk; ne mutogassanak ránk, hogy ige újra meg újra agrárérdeket karolunk fel.

És miért ne tennők?

Mi fel fogunk karolni mindig olyan érdekeket, amelyek nem egy irányzat, hanem a nemzet érdekei; és ha sokszor van alkalmunk agrárnak nevezett érdeket támogatni, ezt nem azért tesszük, mert agrárérdek, hanem azért, mert in specie és in concreto az nemzeti érdek.

Ezért és nem másért támogatjuk például azt a törekvést is, hogy a Mezőségen, Kissármáson, Erdélyben talált nagymennyiségű földgázból jusson nemcsak az ipar, hanem a mezőgazdaság céljaira is, amire Erdély igen szomorú mezőgazdasági helyzete nagyon is rá lenne utalva.

Itt ismét kerülni kell a két jelszó szembe állítását egymással. A merkantil és az agrárérdekek nem ellentétesek sehol és legkevésbé azok Magyarországon, hol az agrárérdekeknek a legnagyobb szüksége van a merkantilerökre és megfordítva: a merkantilérdekeknek az agrárfejlődésre.

Többször tiltakoztam már az ellen, hogy e két érdeket, mint ellentéteseket állítsák szembe egymással. A mi pártunk ezt nem teszi és elhárítja magától azt a légből kapott vádat, mintha egy gazdasági irányt pártolna egy másik rovására. Fájdalom, oda jutott az ország, hogy ha itt valamit felkapnak, kárba vész minden szó, de azért kötelességem, hogy rámutassak a tévedésre.

Jövő évi esküdtek.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén működő esküdtbíró-ság tagjait kisorsolták. E szerint a jövő évi esküdtek ezek:

Ádám Dénes, Ágoston Béla Székelyudvarhely. Ajvász Kristóf Székelykeresztur. Albert Péter, Baczó László, ifj. Balázs Ferenc, Balázská Károly, Balló Zsigmond Székelyudvarhely Balázs Dénes Bikafalva. Balázs Károly Fenyéd. ifj. Balázs István Székelybetlenfalva. Balázs Károly, Baresay Károly, Barabás József, Bartók István, Bálint György, Becsek Aladár Székelyudvarhely. Benke Mihály Siménfalva. Benedek Zsigmond Rugonfalva. Benedek Géza Székelyudvarhely. Berze Albert Székelyszentkirály. Bíró István Koresmáros Székelyudvarhely. Bíró Mihály Betfalva. Bíró István főreálisk. tanár Székelyudvarhely. Bokor Ferenc Székelybetlenfalva. Burghardt Gyula Székelyudvarhely. Czirmes Bálint Székelykeresztur. Csánki József, Csép Ignác, Chalupka Rezső, Daróczi Miklós, Darvai Albert, Dr. Dávid Lajos Székelyudvarhely. Deák József Alsóboldogfalva. Demeter Domokos Székelykeresztur. Demeter Akos, Dé-

nes Ferenc, Dézsi Balázs, Dobos Ferenc, ifj. Dragomán Domokos, Embery Árpád, Fekete Béni, Félégyházi Antal, Fernengel Gyula, Fischer Ferenc, Flórián Kristóf, Fás Gyula Székelyudvarhely. Dr. Fodor Boldizsár Székelykeresztur. Frölich Ottó, Fülel István Székelyudvarhely. Gagyai Lajos Etéd. Gáspár Balázs, Gáspár Dénes, Galter János, Gönczi Lajos, Gyarmathy Ákos Székelyudvarhely. — Gyarmathy Lajos Újszékely. Gyárfás Endre Székelykeresztur. Harsia Jusztinián, Hánn József Székelyudvarhely Herczlinger Adolf Bethfalva. Hlatky Miklós, Hodor Károly, Izsák Lajos, Jakab Gyula, Jánosi Péter. Dr. Jódál Gábor, Kassai Dénes, Kassai Gyula, Kálnoki István Székelyudvarhely. — Kányádi Miklós Nagygalamfalva, Kedves Domokos Kadicsfalva. Keszler János, Konrád Albert, Kovács Dániel, Kovács Dénes, Kovács Domokos, Kovács Gergely Székelyudvarhely. Lőrinczi Géza Székelykeresztur. Lövinger Simon, Lukhaub Gyula Székelyudvarhely. Lukács István Márefalva. Maksai Lázár Székelykeresztur. Maráth József, Martinovits Szilárd Székelyudvarhely. — Máthé Pál Bikafalva. Máthé István Ferenc Zetelaka. Mátéfi Áron Szent. ábrahám. Mészáros Zoltán, Nagy Miklós, Nagy János Székelyudvarhely. Nagy S. Miklós, Patakfalvi J. József Székelykeresztur. Papp Sándor Márefalva. Papp Zakor József, Dr. Pál Ernő Székelyudvarhely. Pál István Oroszhegy. Pék József, Persián János Petrányi Miklós Székelyudvarhely. Robonyi Adolf Kobátfalva. — Rössler Károly, Rudnyák Péter ifj. Sándor Gergely Székelyudvarhely. Sebők Márton Küküllőkményfalva. Sebestyén Áron Zetelaka. Simó János, Soó Gáspár Székelyudvarhely. Soó Antal, Soó István Székelybetlenfalva. Spaller József, Spanyol Pál, Dr. Solymossy Lajos, Sükösd Miklós, Szabó István, Szabó András, Szabó György, Szabó Ödön, Szabó József, Péter Lajos Székelyudvarhely.

Pótesküdték:

Almási Lajos, Bajna Ignác, Balázs Károly, ifj. Barabás Áron, Benke József Székelyudvarhely. Benke Mihály Oklánd. Gräbel László Székelyudvarhely. Grósz Ignác Oklánd. Hartmayer Rudolf, Hermann György, Huber Antal, Kassai Árpád, Kézmárki Ákos, Kóbori Ferenc, Kun Lajos, Szabó Árpád, Szabó Dezső Székelyudvarhely. Dr. Szabó Emil Székelykeresztur. Szakács Gyula, Szepeni Antal, Szeles Dénes, Szemlér Ferenc, ifj. Szemerjai Károly, Szentpéteri Gergely Székelyudvarhely. Dr. Szolga Ferenc Székelykeresztur. ifj. Szolga János Oklánd. Szócs Gergely, Szorger Ferenc, Dr. Szöllősi Ödön, Tamás Gáspár, Tamás Lajos, Tassaly Lajos, Tompa Árpád, Tunyogi Cs. Ferenc, Valády Sándor, Vánky Kálmán, Zárug Antal, Zimni Ferenc, Zöld János, Siegmund József Székelyudvarhely.

— Esküdtbíró-sági elnök. A marosvásárhelyi kir. ítélőtábla elnöke a székelyudvarhelyi kir. törvényszék esküdtbíró-ságának elnökévé: Bayler Kálmán kir. törvényszéki elnököt, etnókhelyettesül Graffius Károly törvényszéki bírót jelölve ki az 1911. évi tartamára.

Iparkamarai közgyűlés.

Marosvásárhely, 1910. nov. 25.

A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara f. évi nov. 25-én d. u. teljes ülést tartott Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnöklésével.

Napirend előtt bejelentette az elnök, hogy a hazai keresk. és iparkamarák küldöttsége f. évi okt. 17-én tisztelgett Hieronymi Károly keresk. miniszternél, aki a küldöttségnek messze kiható fontosságu kijelentéseket tett, melyek a kamarák közgazdasági munkájának értékét emelik. Bejelentette, hogy az országos iparoktatás főigazgatóságában beállított személyi változás kapcsán a kamara megleghangu bucsúiratot intézett Mártonffy Márton főigazgatóhoz, negyedszázados működését érdemben méltatván és hasonló melegséggel üdvözölte az új főigazgatót: Magyar Endrét, kinek felajánlotta készséges támogatását.

Fájdalommal emlékezett meg folytatólag az elnök Róth Károly beltag elhunytáról, kinek temetésén az elnökség részt vett. Az elhunyt kamarai tag emlékét jkvben örökítette meg a teljes ülés.

Napirend során foglalkozott a teljes ülés a 600 koronás külföldi tanulmányuti ösztöndíj odaitélésének kérdésével. Ezuttal Péterfi László fényképész segédet ajánlja az ösztöndíjra, mint aki arra legérdemesebbnek találtatott.

A székely fluk ipari kiképzése ügyében újabb felterjesztés tétele határozatott oly célból, hogy a kiképzés szélesebb alapokra fektetessék; az 1911. évi költségvetés jóváhagyás végett felterjesztetik a keresk. miniszterhez.

Tudomásul vétetett, hogy a felsősófalvi égetteknek adományozott 100 drb szövőszék mellé még 20 darab rendeltetett azok számára, kik újabbban kérelmeztek segélyért.

Folytatólag a gépadományozási bizottság javaslatára felterjesztést tesz a teljes ülés a folyamodó kisiparosok segélyezése ügyében. Foglalkozott a teljes ülés a húsdraágaság megszüntetésének kérdésével is. Romániával kedvezőbb vám-viszony létesítését sürgeti. A Székelyföld különleges helyzetének és a határszéli nép nyomorúságának felfejtésével kérelmezi az élőállatok Romániából való behozatalának engedélyezését.

Székelyudvarhely város állatvásári helypénz és behozatali illeték, valamint Lövete község helypénz díj-szabályzatát, szedésére alkotot szabályrendeletét módosítással elfogadásra ajánlja.

A téli menetrend beálltával a székely körvasuton beszüntetett közvetlen személyszállító kocsik visszaadásáért felirat intézését határozta el, hasonlóképpen a Bécs felé irányított vonatoknak Budapesten kedvezőbb csatlakozásáért is. A székelyföldi viszonyokra tekintettel, indokolt felterjesztést intéz a keresk. kormányhoz a Romániával még mindig fennálló utlevél kényszer megszüntetése iránt.

A kamara 1909. évi közgazdasági viszonyairól szóló jelentés kiadása és szétküldése tudomásul vétetett. Kapcsolatosan foglalkozott a teljes ülés egyik marosvásárhelyi lapnak

ezen jelentésre vonatkozólag közölt támadó cikkével, melyben a jelentésnek a mezőgazdasági termelés és viszonyok s a termés eredményekről szóló és a kereskedelmi részben a székelyföldi miniszteri kirendeltséget illető észrevételek kritizálása kapcsán indokolatlan támadásban részesíti a kamarát, valamint annak elnökét és titkárát.

A titkár kifejti, hogy a kamara jelentése a kerület közgazdasági életének hamisítatlan tükrét kell, hogy képezze s hogy a beszolgáltatott adatok felhasználásával a jelentésben csupán közérdekű dolgok közöltnének; a közlöttek pedig a valóságnak mindenben megfelelnek. A fő tehát az igazság, amit megsemmisíteni nem lehet.

A teljes ülés meleg óvációban részesítvén az elnököt és a titkárt, mindkettőjüknek osztatlan bizalmat szavaz s a durva támadást visszautasítja.

A kereskedelmi és iparkamarai tagok választása és a kamarák újra alakítása, valamint a kamarai illetékek kivételése tárgyában kelt keresk. miniszteri rendelet; továbbá a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslat és budapesti vámpolitikai központ létesítése ügyében f. hó 17-én tartott kamarai titkári értekezletről szóló jelentés tudomásul vétetett. Sajnálattal fogadta a teljes ülés azon bejelentést, hogy a helyi csizm. ipartársulat azon kérelme, miszerint az ipari szakiskolával kapcsolatos közműhely csizmagyártáshoz való gépekkel is berendeztessék, a keresk. kormány részéről elutasítatott. Végül elhatározta, hogy az erdélyi részekben talált földgázak monopolizálása alkalmából a pénzügyminiszttert feliratban üdvözlő és kapcsolatosan felhívja a miniszter figyelmét Marosvásárhely városra, mely a földgázak lelhelyeihez legközelebb eső jelentős ipari központ s éppen ezért a felhasználással kapcsolatosan első (I) sorban érdemel figyelmet.

Ezzel az ülés véget ért.

— Az ellenzék ébredése. A függetlenségi pártok kemény akcióra készülődnek Khuen-kormány ellen. Nem is csoda, hiszen rövid idő alatt: csinos kis lajstromot szerzett össze. Így pl. — írja a „Magyarország” — Törvénytelen volt már a kinevezése is, mert ezt a kormányt az országban semmiféle bizalom nem fogadta. Törvénytelenül, az alkotmányos garanciák nyílt megsértésével oszlatta föl az országgyűlést, amelyhez semmiféle joga nem volt. Törvénytelen és erkölcstelen eszközökkel szerezte meg magának a bizalom külső látszatát: a parlamenti többséget. Amintotta a választó-közönséget, amikor az általános választói jog programjával vette föl a választási harcot, amely programot most rutul cserben hagyott és kijátszani törekszik. Elárulta az ország kétségtelen jogát a gazdasági önállósághoz, az önálló bankhoz, és tetézte ezt azzal, hogy amit az országnak teljes határozottsággal megígért: a készfizetés megkezdését elajtette. Szédett-vedett, összevásárolt többségével elviselhetetlen katonai terheket vállaltatott az ország nyakára és szándékozik ezután még nagyobbakat vállalni, és ezzel az ország anyagi romlását elő

készíteni. Az ország közigazgatásában a romlást, a korrupciót vitte bele, amikor adminisztrációját párt-adminisztrációvá alakította át, amelynek az a feladata, hogy párt-híveinek kedvezzen és az ellenvéleményűeket üldözze. Politikájának alapjává minden téren az ország jogainak és érdekeinek a feladását, az elárulását tette, csak azért, hogy a maga hatalmát szilárdítsa. Ezért áldozza föl nemcsak Ausztriával és az osztrák katonai hatalommal, de Horvátországgal és a nemzetiségekkel szemben is a magyar nemzet legvitálisabb érdekeit. De elhanyagolja az ország belső fejlődését is, a mutatózó súlyos szociális, gazdasági és kulturális bajokkal nem törődik, a szükséges reformokat elodázza, a törvényhozást hasznos munkával foglalkoztatni képtelen. Mindezeknek a következménye azután, hogy nemzetünknek külső és belső tekintélye még sohasem sülyedt olyan mélyre, mint éppen ennek a kormányzatnak a napjaiban.

Csupán egyetlen egy dologba negy-séges: a bécsi érdekek és parancsok föltétlen szolgálatában, minden egyében pedig a legellentétebb irányzatok tarka, laza keveréke, amely csak utját állja minden más egészséges politikai alakulásnak. Ilyen körülmények között az ellenzéknek nemcsak joga, de elengedhetetlen kötelessége: föltárni a nemzet előtt azokat a züllött állapotokat, amelyekbe ez a kormány az országot jutatta. És ha van még a nemzetben valamennyi életerő, most, amikor már teljes valóságában látja azt az irtózatos sülyedést, amelybe akkor jutott, amikor ezt a kormányt a vállára emelte, szégyenében föltámad a haragja és elsöpri utjából ezt az egész társaságot, amelyet egy gonosz órában nyakára ültetett...

Városi közgyűlés.

Székelyudvarhely város képviselő-testülete szerdán délután 3 órakor Gotthárd János polgármester elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott.

Napirend előtt Gyertyánffy Gábor a város egész területén a járdák porondozása ügyében, majd pedig a katonaság, drága ivóvizének olcsóbbá, vagyis ingyenessé tétele tárgyában intézett kérdést a polgármesterhez. Együttal utmutatásul megjelölte a víz-szerzés módját is. Most a Szeke-viz 4000 K-ba kerül a városnak és a katonák legtöbbje petroleum-ize miatt nem issza. Holott ha a Küküllő-partjára szivattyút helyeznének s az így nyert vizet a már beszerzett Delfin-szűrővel megsűrűrik, a katonaság élvezhető ivóvizet nyerne.

A polgármester ígéretet tett, hogy a kérdést tanulmányozni fogja és a felhozott bajokat megszünteti. Ugy szintén kielégítő választ adott Papp Z. József és Dr. Solymossy Lajos kérdéseire is.

Tárgysorozat rendén foglalkoztak az igazságügyi miniszternek az igazságügyi palota részére adandó telek ügyében küldött leiratával, a melyben a miniszter százezer koronát követel az átadandó mostani épületek mellett, és ezzel szemben hajlandó a telekért négyszög ölenként 30 K-át fizetni. A képviselőtestület hajlandó a százezer koronát husz éven át

kamatmentesen fizetendő részletekbe megadni; tekintettel arra, hogy székelyudvarhely—parajdi tvhatóságon utvonál áthelyezését a kereskedelmi miniszter kilátásba helyezte.

Dr. Válcitsik Ferenc felszólalt és indítványa alapján a képviselőtestület határozatilag teljes elégtelt szolgáltatott a bírói karnak igazságügyminisztériumhoz beadott memorandum némely passzusainak félremagyarázása ügyében.

A város és közbirtokosság közti 1902-ben kötött szerződés lényegét Gyertyánffy Gábor módosítása szerint érintetlenül hagyva, a Magyar Kereskedelmi Banknál helyezett betétet felmondják és a koronajáradék papirokat vásárolnak. Ezt az ügyet 30 nap mulva összehívandó közgyűlés e' é utalták.

A magyar városok országos kongresszusának megkeresése alapján kérelmezni fogják a városok segélyezésének négy millió koronára való felemelését.

Előterjesztést tesznek a városi választott törvényhatósági bizottság tagok számának a lakosság arányában való kiegészítése s ehhez képest a vármegyei szabályrendelet módosítása tárgyában.

A jövő évi legtöbb adót fizető névjegyzékét, valamint a fogyasztási adókra vonatkozó egyezségeket jóváhagyó tudomásul vették, ugy szintén az október és november hav pénztárvizsgálatokról szóló jegyzőkönyveket is.

Több tárgy nem lévén, a gyűlést véget ért.

HIREK.

— Székely vasutat a székelyeknek! Ezzel a jelszóval küzdött Borszéki Somabátyánk a Székelyföld érdekében sok éven át. Es csodálatos, hogy a székelység vezéreiből: nem akarták, maig sem akarják ennek nagy jelentőségét megérteni. Reá fogják a népre, hogy konzervatív, maradi, a korral haladni nem akar. Kik ennek okai? A vezető körök! Miért nem indítják egyenes, jó utra. Eddig Gyergyó vidéke Székelyudvarhelyről, vagy legalább erre felőlről szerezte be egyes szükségleteit. Mióta Maros-Vásárhely felé vasuton mehetnek, még hirmondó sem jön hozzánk. A kereskedelem, az ipar pang. Nincs jelene, sem jövője itt egyiknek is, mert a vezető körök csak választás idején ismerik a napestig tulcsigázott munkával eredménytelenül kinlódó egyszerű kereskedőt é iparost. Folyton szaporodik a teher. A vissza vezető csatornák pedig iszonyuan bedugultak. Zsákutcába szorították adózó polgárságunkat a körvasuttal. Nincs menekvés, rövid időn belül elpusztul. Most van a 12-ik óra. Ha a vezető férfiak még tovább is tétlenül nézik, vagy nem látják e szomorú helyzetet, könnyen megtörténhetik, hogy vezetőik nélkül maradnak. A kivándorlás anyagát az egész Székelyföldön Udvarhely megye adja legnagyobb mértékben. Mit jelent ez? A szegénységet.

és a nyomort. Mig a mi iparosaink kiaszott, gyenge páriákkal vonszoltatott döcögös szekérrel kocognak eddig egyik legjobb piacukra: Gyergyóba, addig a körvasut mellettiek és a brasióiak, kényelmesen elhelyezkednek a vasuti kocsikban, sértetlen árujuk olyan, mintha most csomagolnák be otthon. A mi-einké pedig a döcögös szekéren össze-vissza rázódott és úgy néz ki, mint ócskaság. Előbbiek jó áron árusítják szemre való cikkeiket. A mi iparosaink még féláron sem tudnak tudni portékájukon. Pedig talán sokkal szebben és jobban elkészítették azt itthon, mint nevezett iparos-társaik. Megmaradt áruval, üres zsebbel, elkészeredett állapotban érkeznek vissza: kinszenvedésük helyére, hogy holnap, holnap után — vándorbotot véve, jobb hazát keressenek... Urak, vezető férfiak! Koldussá, nyomorulttá vált iparosaink kucorgó, éhező családtagjai nevében mondjuk: Önök ezért felelősek... Most már igyekezzenek helyrepótolni bűnös mulasztásukat addig, amíg nem késő...

— **Erődsy Marostordából megy.** Marostordvármegyében az egyetértő ellenzéki magatartás — győzött. Erődsy Sándor főispánnak távoznia kell. A kormány felhivatalosai természetesen szépitgetik az ügyet, de azért tény, hogy az ellenzéki akció sikerének tulajdonítható Erődsy menetele. Erődsy már felmentését is kérte a miniszterelnöktől, aki a kérés teljesítését kilátásba helyezte és egyben főtartotta magának Erődsy Sándor további alkalmaztatását. A felhivatalos Bud. Tud. ügy hallja, hogy Maros-Tordamegye főispánjaul a miniszterelnök Gróf Haller Jánost, Udvarhelyvármegye főispánját szemelte ki. Kérdezősködünk a főispáni irodában, de ott arról semmit sem tudnak. Gróf Haller főispán jelenleg nincs a székhelyén s így nem lehetetlen, hogy ő többet tud a marostordai utódlás dolgában.

— **Rokkant- és nyugdíjgyűlési ülés.** A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlésének székelyudvarhelyi 138-ik fiókpénztára hétfőn este tartotta meg havi rendes választmányi ülését. Az ülést Duka András elnök vezette s részt vettek azon: Benedek Géza pénztárnok, Biró István ellenőr, Kedves István, Gyerkes Mihály és Koronkay Ferenc választmányi tagok. A havi tagdíj bevétel 209 K volt. Hálás köszönettel vették tudomásul Udvarhelyvármegye alispánjának értesítését, hogy a törvényhatóság 25 K segélyt szavazott meg a fiókpénztár javára. A külön alapgyarapítására 1911. év első vasárnapján színielőadással kapcsolatos táncmulatságot rendeznek. Előadják a „Liliomfi” c. színijátékot. Az elnök megemlékezett a központot ért méltatlan vádaskodásról és azt elítélte. Az országos egyletnek ez évben is 30000 tagja lépett be, ami annak erősödését hirdeti. A központi vezetés jó kezekben van és hatalmas lépésekkel halad előre a nagyfőntosságú hivatást betöltő egyesület.

— **Az indemnitás, mely a kormányt felhatalmazza költségvetés nélkül való**

gazdálkodásra, most van képviselőházi tárgyalás alatt. Az első nap fanyarizú volt a kormánynak. A vitát a Kossuth-párt nevében Dész Zoltán vezette be. Majd Gróf Battyány Tivadar a Justh-párt részéről folytatta. A kormány legtovább nyolc napra tervezte a vitát, de az ellenzéki hangulat olyan, hogy lehet belőle még 18 nap is. A szónokok egész sorozata van feliratkozva.

— **Két napos vásár.** A közelgő december 21-iki országos kirakóvásár alkalmából, nem tartjuk fölöslegesnek az illetékes körök figyelmét egy kereskedő és iparos körökben általános panaszra felhívni. Ez a két napos vásár. Tudunkra csak egy napra szól a vásár-engedély, de azért a vásár után következő napon is vígan kiáltozzák, hogy:

— Hét, nálam minden hét... Ezt az állapotot meg kell szüntetni. Így kívánja az adózó polgárság érdeke s maga a törvényes engedély is...

— **Papirkereskedők kongresszusa.** Vasárnap délután tartották a vidéki papirkereskedők első országos nagygyűlésüket az OMKE. nagytermében. A nagygyűlés iránt élénk érdeklődés nyilvánult s a vidéki küldöttek nagyszámban jöttek el a tanácskozásra. A megjelenteket Baria Lajos üdvözölte, akinek javaslatára a kongresszus tisztikarát a következőképpen alakították meg: Elnök: Goldzieher Géza: társelnök: ifj. Gyürk Sándor (Debrecen), Krepl Izso (Arad), Laszlo Adolf (Miskolc) Heuman Mór (Szabadka) és Szénási Béla aki a Budapesti Detail papirkereskedők Szövetsége képviselőjében jelent meg és annak üdvözlését tolmácsolta. A kongresszuson Pósa Endre (Veszprém) a közszállítások decentralizálásáról Márványi Arthur (Marosvásárhely) a postai és táviróhivatalok papir és írószükségletének központi beszerzése ellen, Kerpel Izso (Arad) a megrendelések gyűléséről szóló törvény némely megváltoztatásáról, ifj. Wajdits József (Nagykanizsa) a tisztességtelen versenyről, Laszlo Adolf (Miskolc) a dohánytőzsdék és más kontárok jogtalan papir és írószer árusításáról, Mayer Alajos (Ujrad) a tanítóknak és iskolai alkalmazottaknak a tanszerekkel való üzekerkedéséről, Roykó B. (Kiskunfélegyháza) az írák egyöntetűségéről tartottak előadást. Almey megfélelő indítványokkal kísérték. Az elhangzott indítványokra vonatkozólag nagygyűlés többek hozzászólása után kimondotta, hogy vidéki körzetekre osztott országos szervezetet alakít, Budapestén központi irodát állít fel és a szakma sérelmeit memorandumban foglalva, monstre küldöttség útján nyújtja át Hieronymi Károly kereskedelmi és Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszternek. A nagygyűlés határozatainak végrehajtására 12 tagú végreható bizottságot küldtek ki, a központi iroda vezetésére pedig Barta Lajost kérték fel.

A Budapesti Detail papirkereskedők Szövetsége szombaton este vendégül látta a nagygyűlés tagjait a Kereskedelmi Csarnokban, ahol az elhangzott felköszöntők kapcsán Herc Vilmos ecsetelte a magyar papiripar és papirkereskedelem mai helyzetét, Kraemer József dr. a Fő-

városi Kereskedők Egyesületének főtitkára pedig a képviselőház által most elfogadott perrendtartás várható eredményeiről mutatott érdekes perspektivát.

— **Tanulni vágyók figyelmébe.** A női nemnek egyik legszebb ékessége a háziasság s a munkaszeretet. A munka ezer és ezerféle változataiból nagyon sok van olyan, a mely bizonyos foku előképzettséget kíván, de aztán szórakoztatva gyönyörködtet. Bokor György p. ü. számellenőr neje tanítványokat vállal és tanítja az iparművészeti festést, aquarelle és olajfestést selyemre, fára, üvegre, vászonra, filcre. Tanítja a faégetést, bársonyvasalást és festést s ha kellő számu tanítvány jelentkezik akár csoportokban is. Ad zongora órákat kezdőknek és haladóknak, mérsékelt díjazás mellett. Tanítványokat már f. é. december 1-től elfogad lakásán Br. Orbán Balázs utca 2-ik szám alatt. Nyugodtan ajánljuk a tanulni vágyók figyelmébe annál is inkább, mert Sepsiszentgyörgyön igen szép eredményt ért el és módszere fényesen bevált.

— **A perrendtartás és az ipar.** Az Országos Ipartestület összes szakosztályainak ülésén Szakolcay Árpád dr. előadást tartott „A perrendtartás és az ipar” címen. Az előadó megvonta az új törvényalkotás mérlegét az iparosság és a kereskedelem szempontjából. Mint nyereségtétel a szobalás behozatala szerepel, ez azonban üdvös hatása a törvénykezésre csak akkor lehet, ha egy anyagilag teljesen független és tapasztalt bírói kar kezeli. Az új perrendtartás veszteségtételei közé iktathatja az iparosság a könnykivonat és számlák perehelőségét a telep helyén, a kereskedelmi és váltótörvényszék eltörlését és a községi bíróság hatáskörének kibővítését. A kereskedelemnek és iparnak az a nagy kára, a mit a kereskedelmi törvényszék eltörlése okozni fog, idővel arra fog vezetni, hogy a régi alapot visszaállítsák. Az olyan képviselőház, a melyben az iparos osztály ily gyengén van képviselve, nem képviselheti az iparosság érdekeit. Az előadó végül rámutatott a kereskedelem és ipar fejlődésének nagy fontosságára és felhívta az iparosokat a szervezkedésre.

— **Husarak Balássynál.** Balássy Ignác mászáros és hentesáru készítőnél Székelyudvarhelyt (a Petőfi utcában, az állami kő- és agyagipariskola mellett) 1 kg. marhahús 1 K 20 f, sertéshús 1 K 76 f, borjúhús 1 K 36 f, friss kolbász 2 K, zsír 2 K 40 f. Hideg felvágott is kapható.

— **Névjegyek.** Tekintettel a közelgő karácsoni és új-évi névjegy szükségletre, lapunk könyvnyomtató intézete a szebb-nél-szebb névjegyek nyomtatását már megkezdte. Rendeléseket naponként elfogad. A szétküldés hetenként kétszer: kedden és péteken történik. Ezután hívjuk fel a n. é. közönség szíves figyelmét a dusválasztéku divatos névjegyekre és kérjük, hogy szükségletét minél előbb megrendelni méltóztassék, nehogy az ilyenkor beállani

szokott munkatorlódás miatt, esetleges hátránya legyen.

Halotti imák, emlékes temetési beszédek.

Közreadta Bod Károly ref. lelkész és nyug. tanár édes atyja emlékére. A 172 oldalas kötetben: Halotti imák, Emlék-beszédek és Temetési beszédek vannak külön-külön csoportokban. A lélekemelő imák, magvas emlékbeszédek és megható temetési beszédek általános elismerésben részesültek. Mig a csekély készlet tart — kapható Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt.

— **Kereskedősegéd,** ki a könyvelésben és vevők kiszolgálásában jártas — állandó foglalkozást nyer. Hol? Megmondja e lap kiadóhivatala.

— **Vidékiek,** akik rövidebb-hosszabb időt kívánnak a fővárosban tölteni szórakozás vagy üzleti ügyek intézése végett, a Magyar Otthon (VIII. Főherceg Sándor utca 30. sz.) barátságos hajlékaiban nyugalmasan berendezkedhetnek. Csoportos jelentkezőknek, utazóknak, turistáknak hivatalnokoknak és más hivatásuaknak kivételes kedvezmény jár ki. — Isk. lak. tanulmányi kirándulásai száma egyenesen megbecsülhetetlen a Magyar Otthon! Villamos világítás! Tükrös szekrények!

— **Ne irigykedjék** azokra, akik mindent jól és olcsón vásárolnak, hanem keressen ön is jobb bevásárlási forrást. A legjobb üzletek címét a „Székely-Udvarhely” hirdetési rovataiban találja.

* **Budapesti Utmutató.** Szerkeszti: Vigand Rezső. Társszerkesztő: Kerekes Andor. Ára diszkótesben 4 K. Nem létezik Budapest fővárosunknak olyan figyelemre érdemes része; az utazó közönségnek nem fordulhat elő olyan szükséges tudnivalója, melyben ez a kiváló könyv utmutatással, kellő felvilágosítással ne szolgálna. Kapható: Betegh Pál könyv-, papir- és írószerkereskedésében Székelyudvarhelyt.

KÖZGAZDASÁG.

Az udvarhelyvárm. Gazdasági Egyesülettől. 3/3—1910.

HIRDETMEY.

A Bárczai-féle tenyészet állománya ez évben nem kerül eladásra, de eladé Ugron Zoltán tenyészetéből 22—24 drb tenyészüsző, illetve tehén, a melynek megvételét és a gazdák között való kiosztását az egye.ület még a tavasszal elhatározta.

Felhívjuk azért azon gazdákat, kik a nevezett tenyészetből tenyészállatokat ohajtanak beszerezni, hogy a **december 4-én d. e. 9 órakor** Fiafalván tartandó **eladáson** jelenjenek meg.

Az ár az egyesület pénztárába 2 év alatt lesz utólagos feléves részletekben kifizetendő az egyesületi tagok részéről kamatmentesen, a kik az egyesületnek nem tagjai: 4 százalékos kamatot fizetnek.

A vevő köteles két jó hiteli fizetőkezeszt állítani.

Kérjük a Gazdakörök elnökeit e hirdetményt a Gazdakör tagjainak tudomására juttatni.

Székelyudvarhely, 1910. nov. 25

Az elnökség.

TALÁLÓS O O O O O O KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés

az apróhirdetés?

mert néhány

APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak, ha az ember

mindenféle állást

kinál vagy keres,

mindenféle terményt

kinál vagy keres,

lakást

kinál vagy keres,

mindenféle butort

kinál vagy keres,

mindenféle ipari cikket

kinál vagy keres,

a legkülönbözőbb

apróbb dolgokat

kinálja vagy keresi,

mely csak APRÓ költséget bír el. Olvasóközönségünk ezer meg ezer esetben hálásan emlékezik meg arról, hogy az apróhirdetések fényes sikerrel segítik elő a **kinálást** és **kereslet** nagyarányu forgalmát. **Azért ne tessék habozni** s a mikor csak a legcsekélyebb szükség diktálja:

apróhirdetést

kell feladni a

„Székely-Udvarhely”-ben.

Apró a hirdetés,

apró a költség!

6021—1910. évi.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1906. júl. 6-án 14114/906. sz. a. elrendelte, hogy az oklándi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság, a hozzá tartozó **Homoródretele** község telekjegyzőkönyveiben felvett mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi 29. t. c., 1889. évi 37. t. c. és az 1891. évi 16. t. c. cikke a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendeli, az 1892. évi 29. t. c. ben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése jogánatosítottassék.

E célból a helyszíni eljárás neveztetett községben 1911. évi január hó 5-ik napján fog kezdődni.

Ennélfogva felhívtnak:

1. mindazok kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a t. c. hatóság előtt a kitűzött határon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel.

2. mindazok kik valamely ingatlanhoz tulajdejeget tartanak, de telekkönyvi bejegyzésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírással az 1886. 29. t. c. 15—18 §§-ai és az 1889. évi 38. t. c. 5. 6. 7 és 9 §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezzék iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átírással telekkönyvi tulajdonos az átírással létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt

nyilvánítsa; mert különben ez uton jogait nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek.

3. Továbbá mindazok, kiknek tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyisint az ily. bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezhessek, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbíró, mint tel. k. könyvi hatóság.

Okland, 1910. nov. 18-án.

Kelemen, sk. aljbiro.

A kiadmány hitelesül.

Teutsch Károly

kir. telekkönyvvezető.

Zempléni Árpád

író, a Petőfi Társaság tagjának a következő művei kaphatók:

Uj versek (1893—1897). Negyedik kiadás. Budapest, 1898. Franke Pál bizománya. Terjedelme 8 iv; ára 1 K.

Válogatott versei. (1884—1892 1897.) Budapest, Franke Pál bizománya. Terjedelme 18 iv; ára füzve 2 K, diszkötésben 5 K.

Didó. Verses lírai regény. Tóth István négy szoborképével. Második kiadás. Budapest, 1901. Terjedelme 12 és fél iv; ára füzve 2 K, magyar stílus diszkötésben 3 K.

Washington, Pályadíjnyertes óda 1906.

Bosszú. Osztályok hősi ének. A Kisfaludy-Társaság 1907. évi Buljovszky díjával jutalmazott kisebb elbeszélő költemény. Második kiadás; ára 1 K.

Istár és Gilgamesz. Babiloni regé. Budapest, 1910; ára 1 K.

Turáni Dalok. (1900—1910.) Mondai és történelmi hősenek. Budapest, 1910. Terjedelme 16 iv; ára füzve 5 K, stilszerű diszkötésben 8 K.

Mindezek együttesen és külön-külön is megrendelhetők a szerzőnél (Budapest, IV. Bástya-u. 11. sz. alatt) a pénz előleges beküldésével vagy utánvét mellett.

Kis emberek. Elbeszélések. Valtér Ernő kiadása. Budapest, 1899. Terjedelme 10 iv; ára 1 K.

Bélyegzők

Megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban, gyári ár mellett szállítanak **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

DISZMUNKÁK

őzv. Mihálovits Béláné

főgimn. tanárné bár-
::: minemü :::

himzéseket,

igy: monogramokat és arany himzést, tüftést, templomi oltárterítőket stb. elvállal és a legkényesebb izlésnek is megfelelően elkészíti. Naponta rendes elméleti és gyakorlati ének, zongora tanítást tart, a melyekre a tanulóknak FIUK vagy LEA-
:: NYOK bármikor ::

SZÉKELYUDVARHELYT
PETŐFI-UTCA 31. SZ. ALATTI
LAKÁSÁN JELENTKEZHETNEK

B O R!

Fernengel Gyula székely-udvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Városi lakóházak

tervezését, költségvetéseket, modern lakóházak szolid felépítését; CSALÁDI SIRBOLTOKAT

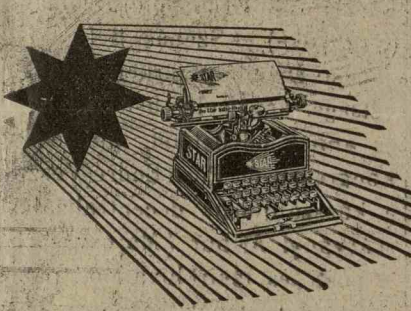

(kripták) a legjobb és legszebb kivitelben, minden elfogadható árért pontosan felel meg

TÓTH JÓZSEF

képesített közműmester Székelyudvarhelyt, Behlen-utca 41. sz. alatt. Az igen tisztelt építető közönség szíves pártfogását kéri.

Megbízható jó munka!

Legszebben ír a
STAR-írógép

Ára legolcsóbb, mert csak

450 K-ba kerül.

FARAGÓ TESTVÉREK

a STAR-írógépek képviselője.

BUDAPEST, V. NÁDOR-U. 17.

Részletfizetésre is.
Kérjen prospektust.

HAT ES FÉL MILLIO vagyon és százhuszezer fizető tagja, négy százat meghaladó fiók-pénztára és közel 200 tagesoportja van a Magyarországi Munkások Rokkant és Nyugdíj-Egyetene (Budapest, VIII. József-u. 23.) A magyar állam évi 5000 K-ával segítyez. — Mindenki tagja lehet 20, 24 vagy 30 filléres heti tagsági illeték mellett, a melylyel szemben tíz év múlva, rokkantság esetén, évi 424 K 50 f, 509 K 60 f vagy 618 K 80 f állandó segítyt, 40 év múlva pedig évi 624 K, 728 K vagy 884 K nyugdíjat biztosít. Ezekon kívül számos előnyei vannak. Bővebb tájékoztatás Székelyudvarhelyt az állami elemi iskola helyiségében havonként kétszer, az ELSŐ és HARMADIK vasárnap d. u. 2—3 óra között szerezhető. REIRATKOZÁS ugyanekkor van.

Gyermekjáték
a Schicht szappannal való mosás,
mert egyezzen lúttal és fehérít is,
s megtakarít minden fáradságot és megőröltséget!

